

УДК 910.4(091):913(6)(072)

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2024.34.317986](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2024.34.317986)

ВЯЧЕСЛАВ ЄРМАКОВ

ORCID: 0000-0003-3997-4788

СЕРГІЙ САРНАВСЬКИЙ

ORCID: 0000-0002-5855-4319

ЮЛІЯ ПОМАЗ

ORCID: 0000-0002-2821-2916

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ З ІСТОРІЇ ГЕОГРАФІЧНИХ ВІДКРИТТІВ І ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРИРОДИ АФРИКИ

Авторами розглянуто методичні аспекти використання матеріалів з історії географічних відкриттів і досліджень при вивченні природи материків на прикладі Африки. Здійснено систематизацію змістової частини історії географічних відкриттів і досліджень Африки з найдавніших часів для вивчення їх у шкільному курсі географії материків і океанів. Показано значення цих даних у підвищенні ефективності навчальної діяльності учнів.

***Ключові слова:** фізична географія материків і океанів, історія географічних відкриттів і досліджень, географічні дослідження, природні комплекси Африки, навчальна діяльність учнів, гуманістичні цінності, географічні компетентності.*

Постановка проблеми. Однією з вимог до сучасного уроку географії є активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка забезпечується свідомими й цілеспрямованими зусиллями учасників навчального процесу. Проявом активності є висока інтенсивність і продуктивність розумової діяльності учнів, самостійність, конструктивна взаємодія з учителем. Відомості з історії географічних відкриттів і досліджень мають значний методичний потенціал у вивченні особливостей природи різних частин Африки. Мандрівники залишили багато цінних описів і свідчень, в яких відображалися природні комплекси материка, специфіка його населення. Цінність таких свідчень зростає також і у зв'язку з тим, що вони зафіксували африканські ландшафти ще до активного їх антропогенного перетворення, а це дозволяє більш повно представити картини первісної незайманої природи материка. Загалом використання таких матеріалів сприятиме формуванню географічних компетентностей учнів. Поряд із значним гуманістичним внеском багатьох відомих мандрівників і дослідників континенту у формування міжкультурних відносин все це разом визначає **актуальність** такого дослідження.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Фактологічна складова знайшла детальне висвітлення у загальних роботах з географії материків і океанів (Бойко В. М., Міхелі С. В., 2007; Ковалишин Д., Волік О., Дем'янчук П. та ін., 2013; Костів Л. Я., 2017; Лаврик О. Д., 2014; Панасенко Б. Д., 1999), історії географічних відкриттів і досліджень (Галицький В. І., Галицька Н.Ф., 1989; Клейборн А., 2015; Корнев В.П., 2005; Стадник О. Г., 2010; Ципілева О., Красновська О., 2013). Одночасно ми спиралися і на методичні праці, присвячені різним аспектам навчання географії (Вішнікіна Л. П., 2022; Довгань Г. Д., 2005), досвід розробки уроків з різних тем курсу географії материків з урахуванням чинних шкільних програм з географії (Географія. Програма для 6-9-х класів ЗНЗ).

Матеріали географічних відкриттів, описи природи материка знаходять своє певне використання у шкільному курсі географії, але насамперед як додатковий ілюстративний матеріал до основної теми, зокрема у вигляді текстів для хрестоматій (Смирнова Т., 1991). Також його застосування відображається у завданнях для географічних олімпіад, вікторин тощо. Але при цьому матеріали географічних відкриттів і досліджень мають значний методичний потенціал для використання їх безпосередньо на уроках при вивченні географії материків і океанів у 7-му класі.

Тому **метою** даної статті є показ шляхів використання матеріалів з історії географічних відкриттів і досліджень при вивченні природи материків у шкільному курсі географії материків і океанів на прикладі Африки.

Викладення основного матеріалу. Здавна Африка привертала увагу до себе народів Південної Європи та Південно-Західної Азії. Фінікійці та греки добре були обізнані із північним африканським узбережжям (яке мало назву Лівії), але проникати у внутрішні області материка з півночі європейцям заважали пустелі, а з боку моря на сході та на заході – важкодоступні береги майже без бухт та заток. До того ж сильні океанські прибої на заході перешкоджали підходу суден до берегів. Тому внутрішні частини Африки тривалий час залишалися для європейців невідомими.

Певні відомості про Північну, Східну та частково Центральну Африку були зібрані арабськими мандрівниками у період середньовіччя, які освоїли мусонний шлях від берегів Африки та Аравії до Індостану.

Починаючи з XV ст. португальські моряки, прагнучі знайти морський шлях до Індії, про багатства якої ходили легенди, дослідили західне узбережжя Африки і навіть обігнули південну окраїну материка (експедиція Бартоломео Діаша). У 1498 р. португальський мореплавець Васко да Гама, обігнувши Південну Африку, вперше перетнув Індійський океан і досяг берегів Індостану, відкривши таким чином морський шлях до Індії та визначивши обриси материка на півдні.

Наприкінці XVI ст. європейцям були відомі обриси берегів Африки, але внутрішні частини материка залишалися невідомими. Ці райони почали досліджувати тільки наприкінці XVIII ст. після промислового перевороту і початку активної колоніальної політики.

У першій половині та середині XIX ст. кілька експедицій до Африки здійснили М. Парк та Д. Лівінгстон. Активне вивчення Африки прискорилося, особливо у другій половині XIX ст. Значний внесок у подальші дослідження Африки зробили вчені вже у наступному XX ст., після яких фізична карта багатьох районів Африки набула сучасного вигляду.

Використання матеріалів з історії географічних відкриттів та досліджень доцільно запроваджувати на уроках географії у 6-7 класах, оскільки дана тематика відповідає програмі з географії перш за все саме у цих класах.

Вивчення природних умов Африки на основі матеріалів з історії географічних відкриттів і досліджень може бути реалізовано у кількох напрямках. Насамперед ретроспекція географічних відкриттів і досліджень материка дозволяє не лише виділити окремі етапи цього тривалого і складного процесу, але й визначити поступове вивчення справжньої берегової лінії, а також територіальне охоплення експедиціями перш за все внутрішніх районів материка часто з екстремальними природними умовами. З цією метою можуть бути розроблені і запропоновані у класі для виконання завдання на контурних картах з позначення основних маршрутів досліджень Африки.

Досліджуючи напрямок маршрутів подорожей Д. Лівінгстона у Південній Африці, доцільно прослідкувати і визначити, які природні зони, крупні природно-територіальні комплекси материка відвідав дослідник, як характеризував природу і населення цих ще тоді маловідомих куточків континенту. Відповідного типу завдання можуть бути розроблені з метою як вивчення нового матеріалу по природі Південної Африки, так і для закріплення нового матеріалу та перевірки знань учнів. Також відповідного типу завдання можуть бути використані і при проведенні географічних вікторин, олімпіад, квестів тощо.

Вивчення історії географічного вивчення материка передбачає також ознайомлення із біографічними даними про мандрівників, використання методу науково-біографічних характеристик. Це може бути здійснено у формі підготовки реферативних повідомлень, презентацій і виступів учнів на уроках. У зв'язку з цим необхідно звернутися до біографії одного з найвидатніших дослідників Південної Африки Давида Лівінгстона, який більше тридцяти років свого життя присвятив дослідженню природи і населення внутрішніх маловідомих тоді районів континенту. Пройшовши переважно пішки понад 50 тис. км, Д. Лівінгстон сприяв вирішенню багатьох географічних проблем зробив багато географічних відкриттів. Так, аналізуючи результати його подорожей, учні приходять до висновку, що він вніс ясність до питання про характер басейну річки Замбезі, визначення внутрішнього вододілу між Замбезі і Конго, напрямки течії головних річок, ним же були відкриті і нанесені на карту численні географічні об'єкти (озера, річки, водоспади, зокрема, найвідоміший з них на р. Замбезі), дав характеристику головним рисам рельєфу території, вперше встановив справжній характер ландшафту Калахарі, яка являє собою напівпустелю і посушливу саванну. Він вперше перетнув Африку від атлантичного до Індійського океану.

Окремо слід відмітити глибокий гуманізм дослідника по відношенню до місцевого населення, допомізі якого він зобов'язаний багатьма своїми успішним подорожами та відкриттями. Шанобливе відношення до тубільців, протести проти работоргівлі, відданість загальнолюдським цінностям поставили Д. Лівінгстона у ряд найвидатніших дослідників Африки, які зробили великий внесок у розвиток міжкультурної комунікації.

З точки зору методики використання фактичних даних і матеріалів подорожей та відкриттів у Африці ми здійснили систематизацію змістової частини історії географічних відкриттів і досліджень Африки з найдавніших часів для вивчення їх курсі географії материків і океанів (таблиця 1).

Активне навчання географії пов'язане із застосуванням сучасних педагогічних технологій та засобів навчання, серед яких важлива роль належить проблемному підходу та використанню новітніх інтерактивних технологій (Довгань, 2005). Оскільки тематичний зміст історії географічних відкриттів і досліджень є досить інформативним і динамічним, то в даному разі доцільним є використання таких сучасних технічних засобів навчання, як електронні атласи, підручники, посібники, науково-популярні фільми при вивченні тем, пов'язаних із розглядом природи материків. Це дає змогу істотно розширити та удосконалити інструментарій шкільної географічної освіти.

Використання матеріалів історії географічних відкриттів і досліджень при вивченні природи материків і океанів у шкільному курсі географії 7 класу

Складено за: (Географія. Програма для 6-9-х класів ЗНЗ)

Дослідники та мандрівники	Райони відвідування	Теми курсу, у яких застосовується матеріали
Плавання стародавніх фінікійців, карфагенян, греків та римлян	Береги північної та північно-західної Африки, Червоне море, Атлаські гори, Сахара.	РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка.
Подорожі та відкриття арабів	Атлас, Сахара, північна, північно-західна, східна частини Африки, Коморські острови, Мадагаскар, центральна Африка.	РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка.
Португальські мореплавці XV - XVI ст. (Генріх Мореплавець, Фернандо По, Діогу Кан, Бартоломео Діаш, Васко да Гама)	Західне, південне та східне узбережжя Африки	РОЗДІЛ I. Закономірності формування природи материків та океанів. Тема 2. Материки й океани - великі природні комплекси географічної оболонки. РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт. Тема 1. Африка. Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. РОЗДІЛ V. Океани. Тема 2. Атлантичний океан. Тема 3. Індійський океан.
Подорожі Мунго Парка (1796-1806 рр.)	Басейн р. Нігер	РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення. Західна Африка.
Дослідження Генріха Барта (1849-1855 рр.)	Басейн р. Нігер, Бенуе, озеро Чад	РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення. Західна Африка.
Дослідження Д. Спіка і Д. Гранта (1858-1863 рр.)	Басейн верхнього Нілу, крупні африканські озера Центральної Африки	РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Природні зони, закономірності їх розміщення. Центральна та Східна Африка.
Подорожі і дослідження Д. Лівінгстона (1849-1873 рр.)	Південна Африка, басейн р. Замбезі, озеро Ньяса, Танганьїка та інші озера.	РОЗДІЛ II. Материки тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Природні зони, закономірності їх розміщення. Південна Африка.

<p>Подорожі Г. Стенлі</p>	<p>Центральна Африка, басейн р. Конго, озера центральної та південної Африки, гірські системи Центральної Африки (масив Рувензори).</p>	<p>РОЗДІЛ II. Материка тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Природні зони, закономірності їх розміщення. Центральна Африка.</p>
<p>Дослідження А. С. Норова, В. В. Юнкера, А. А. Рафаловича, Є. П. Ковалевського, О. В. Єлисеєва (друга половина XIX ст.)</p>	<p>Північно-Східна Африка, басейн Нілу, область Сахари та східного Судану, Ефіопія. Єгипет.</p>	<p>РОЗДІЛ II. Материка тропічних широт Тема 1. Африка Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Природні зони, закономірності їх розміщення. Північна Африка.</p>

Використання новітніх технічних засобів навчання дає можливість враховувати індивідуальні особливості учнів, активізувати їхню пізнавальну діяльність, сприяти розвитку їхніх творчих здібностей, забезпечити здійснення зворотного зв'язку з об'єктивною діагностикою та оцінкою навчальних результатів. Тому застосування новітніх комп'ютерних технологій у навчанні географії дозволяє комплексно вирішувати проблему постійного оновлення як змістової частини предмета, так і методики його навчання. При цьому видозмінюються роль та функції учителя географії у навчально-виховному процесі у бік вивільнення додаткового часу для реалізації власних творчих задумів і проєктів.

Також використання матеріалів з історії географічних відкриттів і досліджень при вивченні шкільних курсів географії можливе у формі ігрової діяльності, здійснення уявних подорожей за обраними маршрутами. Гра має свою внутрішню мотивацію, яку, на відміну від навчальної, не потрібно спеціально створювати. Під час гри учні активно використовують власний досвід, виявляють не тільки самостійність, але й ініціативу (встановлення правил, вибір шляхів, створення умов, прийняття відповідальності за прийняті рішення). У процесі гри на основі зміни ролей та ігрових ситуацій відбувається як закріплення вивченого матеріалу, так і набуття учнями певного соціального досвіду.

Висновок. Отже, використання матеріалів з історії географічних відкриттів і досліджень при вивченні природи Африки включає в себе кілька напрямків: ретроспекція географічних відкриттів і досліджень материка з виділенням і характеристикою головних етапів цього процесу; характеристика природних зон, крупних природно-територіальних комплексів материка, які відвідував той чи інший дослідник; використання методу науково-біографічних характеристик.

Використання матеріалів з історії географічних відкриттів і досліджень при вивченні шкільних курсів географії передбачає творче застосування потенційного арсеналу технологій, методів та засобів навчання географії, що загалом сприятиме підвищенню ефективності засвоєння програмного матеріалу.

Список використаних джерел

- Бойко, В. М., Міхелі, С. В. (2007). *Географія материків і океанів*: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Зодіак-ЕКО.
- Вішнікіна, Л. П. (Ред.). (2022). *Компетентнісне гавчання географії у системі неперервної педагогічної освіти*: кол. монографія. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка.
- Галицький, В. І., Галицька, Н. Ф. (1989). *Географічні відкриття, дослідження і дослідники*: календар-довідник. Київ: Рад. школа.
- Географія. Програма для 6-9-х класів ЗНЗ*. Взято з <https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/56127/>
- Довгань, Г. Д. (2005). *Інтерактивні технології на уроках географії*. Харків: ВГ «Основа».
- Клейборн, А. (2015). *Історія географічних відкриттів і досліджень*. Київ: Країна Мрій.

- Ковалишин, Д., Волік, О., Дем'янчук, П. та ін. (2013). *Регіональна фізична географія поверхні Землі*. Тернопіль: Підручники і посібники.
- Корнєв, В. П. (2005). *Видатні мандрівники, мореплавці та дослідники-краєзнавці*. Харків: Вид. група «Основа».
- Костів, Л. Я. (2017). *Фізична географія материків і океанів. Африка*: нав. методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
- Лаврик, О. Д. (Укл.). (2014). *Географія материків і океанів*: курс лекцій. Умань: ФОП Жовтий О. О. Взято з https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6679_01.pdf
- Панасенко, Б. Д. (1999). *Фізична географія материків*: навч. посіб. (Ч. 1: Материки південної півкулі). Вінниця: Еко Бізнес Центр.
- Смирнова, Т. (Упоряд.). (1991). *Хрестоматія з географії материків і океанів*: посібник для вчителя. Київ: Рад. школа.
- Стадник, О. Г. (2010). *Відкриття й дослідження материків Землі*. Харків: Вид. група «Основа».
- Ципілева, О., Красновська, О. (2013). *Ілюстрований атлас географічних відкриттів*. Київ: Махаон – Україна.

References

- Boyko, V. M., & Mikheli, S. V. (2007). *Heohrafiya materykiv i okeaniv [Geography of continents and oceans]*: pidruch. dlya 7 kl. zahal'noosvit. navch. zakl. Kyiv: Zodiak-EKO [in Ukrainian].
- Dovhan', H. D. (2005). *Interaktyvni tekhnolohiyi na urokakh heohrafiyi [Interactive technologies in geography lessons]*. Kharkiv: VH «Osnova» [in Ukrainian].
- Galitsky, V. I., & Galitskaya, N. F. (1989). *Geographical discoveries, research and researchers*: a calendar-reference. Kyiv: Rad. Shkola [in Ukrainian].
- Heohrafiya [Geography]*. Prohrama dlya 6-9-kl. klasiv ZNZ. Retrieved from <https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/56127/> [in Ukrainian].
- Kleyborn, Anna. (2015). *Istoriya heohrafichnykh vidkryttiv i doslidzhen [History of geographical discoveries and research]* Kyiv: Krayina Mriy [in Ukrainian].
- Korniyev, V. P. (2005). *Vydatni mandrivnyky, moreplavtsi ta doslidnyky-kraeyznavtsi [Regional Physical Geography of the Earth's Surface]*. Kharkiv: Vyd. hrupa «Osnova» [in Ukrainian].
- Kostiv, L. YA. (2017). *Fizychna heohrafiya materykiv i okeaniv. Afryka [Physical geography of continents and oceans. Africa]*: nav. metodychnyy posibnyk. Lviv: LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
- Kovalyshyn, D., Volik, O., & Dem"yanchuk, P. at al. (2013). *Rehional'na fizychna heohrafiya poverkhni Zemli [Regional Physical Geography of the Earth's Surface]*. Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].
- Lavryk, O. D. (Comp.) (2014). *Heohrafiya materykiv i okeaniv [Geography of continents and oceans]*: kurs lektsiy. Uman': FOP Zhovtyy O. O. Retrieved from https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6679_01.pdf [in Ukrainian].
- Panasenko, B. D. (1999). *Fizychna heohrafiya materykiv [Physical Geography of the Continents]*: navchal'nyy posibnyk (Textbook I: Materyky pivdennoyi pivkuli). Vinnytsya: EkoBiznesTsentr [in Ukrainian].
- Smyrnova, T. (Comp.). (1991). *Khrestomatiya z heohrafiyi materykiv i okeaniv [Textbook on the geography of continents and oceans]* posibnyk dlya vchytelya. Kyiv: Rad. Shkola [in Ukrainian].
- Stadnyk, O. H. (2010). *Vidkryttya y doslidzhennya materykiv Zemli [Discovery and exploration of the Earth's continents]*. Kharkiv: Vyd. hrupa «Osnova» [in Ukrainian].
- Tsypilyeva, Olena, & Krasnovs'ka, Ol'ha. (2013). *Ilyustrovanyy atlas heohrafichnykh vidkryttiv [Discovery and exploration of the Earth's continents]*. Kyiv: Vydavnytstvo «Makhaon - Ukrayina» [in Ukrainian].
- Vishnikina, L. P. (Ed.). (2022). *Kometentnisne havchannya heohrafiyi u systemi neperervnoyi pedahohichnoyi osvity [Competence of geography in the system of continuous]*: kol.monhrafiya. Poltava: PNPU imeni V.H. Korolenka [in Ukrainian].

YERMAKOV V., SARNAVSKY S., POMAZ Yu.

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

USE OF MATERIALS FROM THE HISTORY OF GEOGRAPHICAL DISCOVERIES AND RESEARCH IN THE STUDY OF THE NATURE OF AFRICA

This work analyzes and considers methodological aspects of using materials from the history of geographical discoveries and research in studying the nature of continents using the example of Africa.

The content part of the history of geographical discoveries and research in Africa from ancient times has been systematized for their study in the school course of geography of continents and oceans. The significance of these data in increasing the effectiveness of students' educational activities is shown.

The use of materials from the history of geographical discoveries and research in studying the nature of Africa includes several areas: retrospection of geographical discoveries and research of the continent with the allocation and characterization

of the main stages of this process; characterization of natural zones, large natural and territorial complexes of the continent, which were visited by this or that researcher; use of the method of scientific and biographical characteristics.

Active learning of geography is associated with the use of modern pedagogical technologies and teaching aids, among which an important role belongs to the problem-based approach and the use of the latest interactive technologies. It is advisable to use such modern technical teaching aids as electronic atlases, textbooks, manuals, popular science films when studying topics related to the consideration of the nature of the continents. This makes it possible to significantly expand and improve the tools of school geographical education, which makes it possible to take into account the individual characteristics of students, activate their cognitive activity, promote the development of their creative abilities, ensure feedback with objective diagnostics and assessment of educational results.

Also, the use of materials from the history of geographical discoveries and research when studying school geography courses is possible in the form of game activities, making imaginary trips along selected routes.

The use of materials from the history of geographical discoveries and research in studying school geography courses involves the creative application of the potential arsenal of technologies, methods and means of teaching geography, which will generally contribute to increasing the effectiveness of assimilation of program material.

Key words: *physical geography of continents and oceans, history of geographical discoveries and research, geographical research, natural complexes of Africa, students' educational activities, humanistic values, geographical competencies.*

Стаття надійшла до редакції 12.10.2024 р.

УДК 378.016:793.31(477):78.071

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2024.34.317988](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2024.34.317988)

ОЛЕНА ЄФІМОВА

ORCID: 0000-0001-5532-7324

ЄВГЕНІЯ ПОДКОПАЙ

ORCID: 0000-0002-7332-3979

ДМИТРО ШАРШОНЬ

ORCID: 0000-0002-1514-6323

ВІКТОРІЯ СИДОРЕНКО

ORCID: 0000-0002-3233-8123

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, м.Харків

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТА НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

Проаналізовано особливості роботи концертмейстера під час викладання українського та народно-сценічного танцю. Розглянуто роль концертмейстера у хореографічному класі. Виявлено, що діяльність концертмейстера складний процес, який вимагає якісної музичної майстерності та глибокого розуміння педагогіки та психології. Зазначено про важливість розвитку музичності для хореографа, що передбачає підвищення його здатності розуміти та інтерпретувати музику у зв'язку з рухом. Злагоджена робота концертмейстера та педагога в класі дає можливість вирішувати мистецько-педагогічні завдання: посилення емоційно-виразного виконання вправ (здійснюється завдяки живій грі на інструменті), надає досвід майбутнім вчителям хореографії у підборі музичного матеріалу, розвивається музично-естетичний смак тощо.

Ключові слова: *концертмейстер, акомпаніатор, хореографія, танець, музичний супровід*

Постановка проблеми. Сучасна хореографічна освіта стикається з різними викликами, такими як дистанційне навчання, швидко змінюються тенденції у світі танцю, розвиток інноваційних технологій у сфері виробництва та презентації хореографії, а також потреби сучасної аудиторії. Для успішного пристосування до цих викликів, важливо поєднувати традиційні підходи до навчання хореографії з